

ANALIZA FORMELOR DE TOC ȘI ELABORAREA CRITERIILOR DE CLASIFICARE A TOCURILOR

SPÎNACHII Elena, MALCOCI Marina
 Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *This paper presents the classification criteria for the heels. These have been identified following the study of the history of the heel and literature. The study, established 14 classification criteria for the heel, compared to the literature, which presents only 5-8 criteria for their classification. So, 6 new criteria for classification of the heels were identified.*

Key words: *footwear, heel, classification, evolution, construction.*

1. SCURT ISTORIC

Tocurile sunt considerate simboluri ale eleganței și feminității, însă pantofii cu toc înalt au fost cândva accesorii strict masculine, menite să le evidențieze purtătorilor virilitatea [1]. Un toc este acea parte dintr-un pantof care este poziționată sub călcâi [2].

Pantofii cu toc datează din **Egiptul Antic**, aceștia fiind folosiți, atât de femei, cât și de bărbați, dar numai în timpul ceremoniilor. Iar sandalele arătau clasa socială a fiecărei persoane în parte (fig. 1). Sclavii ori mergeau desculți, ori purtau sandale făcute din frunze de palmier. Cetățenii obișnuiți purtau sandale din papirus împletit. Sandalele cu vârful ascuțit erau rezervate doar celor din clasa aristocratică [3].

Figura 1: Încălțăminte pentru femei și bărbați [4-7]

În **Roma Antică** acest accesoriu era purtat de femeile ușoare, fiind singurul obiect vestimentar ce le eticheta dintr-o singură privire.

În jurul anului **1400** au apărut *chopinelle*, care erau un fel de platforme de 20-30 de cm. La început, acest tip de încălțăminte avea rolul de a proteja piciorul sau rochia de praf, dar în timp, pantofii au început să reprezinte statutul social. Femeile care purtau pantofi foarte înalți, aveau o poziție privilegiată în societate (fig. 2).

Prin anii **1500** încep să se facă primii pantofi din două părți, partea de sus din material flexibil, iar cea de jos din material rigid. Inițial tocul acestui nou pantof se folosea pentru a împiedica călăreții să cadă de pe șă. Spre mijlocul secolului, tocul devine mai înalt și subțire după ce Caterina de Medici îi aduce la modă [8].

Figura 2: Încălțăminte pentru femei și bărbați [9-12]

Moda pantofilor cu toc pentru bărbați a fost introdusă în Europa de persani. Aceștia au început să poarte tocuri în secolul al **IX-lea**. Tocul era special conceput pentru călărie, având scopul de a împiedica alunecarea piciorului călărețului în scara de la șa. Acesta era folosit și drept reazem atunci când războinicii se ridicau pe scara șei pentru a trage cu arcul. În anul 1599 un grup de diplomați persani vizita Europa în încercarea de a căuta aliați în lupta Persiei contra Imperiului Otoman. Imediat după aceea a apărut frenezia modei culturii persane, aristocrații din Europa de Vest adoptând cu entuziasm pantofii cu tocuri.

Pantofii au devenit un simbol al statutului social, iar tocurile s-au lungit pentru a-i face pe bărbați să pară și mai înalți (mulți etimologi consideră că expresia din limba engleză "well heeled" ce semnifică "bogat, prosper" își are originea în acele vremuri) (fig. 3 a) [3]. La începutul anilor 1700 regele Ludovic al XIV-lea purta în mod obișnuit pantofi cu tocuri decorate cu scene de luptă (fig. 3 b), de asemenea el a decretat că doar nobilii puteau purta pantofi roșii și că nimeni nu avea voie să poarte tocuri mai înalte ca ale lui [3].

Figura 3: Încălțăminte pentru femei și bărbați [13-15]

Odată cu Revoluția Franceză, pantoful cu toc dispare, iar Napoleon îi interzice în încercarea de a arăta egalitate între clase. Din moment ce tocul înalt dispăruse, în locul lui era pusă o bucată de piele mai groasă în zona călcâiului. Acest tip de pantof se purta legat cu panglici în jurul gleznei și amintea de sandalele Romane.

Inventarea mașinii de cusut permite realizarea unei game largi de pantofi, în anii 1860 tocurile revenind la modă. În perioada victoriană piciorul mic era văzut ca fiind senzual, iar tocul subția, atât piciorul, cât și corpul celui care îl purta, fiind preferate tocurile foarte înalte. Ca și în cazul corsetelor, tocurile înalte erau considerate ca fiind benefice pentru sănătate, ele atenuând durerea de spate. Dar au existat și mulți critici care considerau pantoful cu toc un semn al diavolului, iar femeile ce îl

purtau erau văzute drept vrăjitoare (piciorul încălțat cu pantof cu toc era asemănat cu o copită). Chiar și cu aceste critici, în 1888 se deschide prima fabrică de pantofi cu toc din America ce copia în mare măsură modelele franțuzești.

În timp ce în secolul al XIX-lea tocurile înalte s-au bucurat de popularitate, la începutul secolului al XX-lea femeile optau pentru pantofi comozi cu talpa fără toc. Anii `20 au adus cu ei revenirea modelului purtat de Ludovic cu toc subțire, dar anii `30 duc la schimbarea tocului din subțire în lat și gros, modă ce se păstrează și în anii `40, pe toată perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Renașterea pantofului s-a produs după sfârșitul războiului, când Christian Dior îl angajează pe Roger Vivier ca designer al Casei de Modă Dior. Acesta reușește să realizeze cele mai spectaculoase colecții ale carierei sale. Partea cea mai interesantă din încălțăminte Vivier o reprezintă tocul, numit prin asociere cu formele unor obiecte sau semne grafice: virgulă, lingură, minge, ac, piramidă [16].

În anii `60, odată cu amploarea luată de mișcarea feministă, tocul cui cade în dizgrație ospătându-se pentru pantofi comozi cu toc mic și gros. În anii `70 se optează pentru pantofi cu platformă ce amintesc de papucii purtați în China și Turcia antică, doar că se folosește un amalgam de culori puternice. Dacă în anii `60 și `70 s-a manifestat o preferință pentru pantofii comozi cu talpă subțire, anii `80 marchează revenirea tocurilor. Manolo Blahnik și Jimmy Choo au creat pantofi cu tocuri înalte pentru podiumuri, ca mai apoi să influențeze industria pe parcursul anilor `90 (fig. 4).

Figura 4: Încălțăminte pentru femei și bărbați [17]

La sfârșitul anilor `90 tocurile încep să piardă teren în fața pantofilor comozi, ca mai apoi în secolul XXI femeile să beneficieze de o multitudine de opțiuni. Industria de încălțăminte, fiind în continuă dezvoltare și diversificare.

Noile concepte cum ar fi încălțăminte ecologică și sanogeneza încălțăminte oferă posibilitatea designerilor de încălțăminte de a promova doar acele tendințe care pun în centrul atenției starea de bine funcțional și fiziologic a piciorului, tendințe caracterizate de o abundență de forme, linii și stiluri [16].

Designerul canadian Tanya Heath a revoluționat procesul de creare a încălțăminte pentru femei, odată cu lansarea propriei colecții de pantofi cu tocuri detașabile (fig. 5). Cel mai impresionant element din această colecție e reprezentat de butonul amplasat chiar sub călcâiul purtătoarei, care detașează tocul de pantof și poate fi înlocuit liber cu un altul, de înălțime sau culoare diferită de cea inițială, fără a compromite stilul modelului de pantof (fig. 6) [18-19].

Figura 5: Colecția de pantofi cu tocuri detașabile [19]

Figura 6: Variante ale tocului detașabil [18]

2. CLASIFICAREA TOCURILOR

Analizând literatura de specialitate, invențiile creatorilor și propunerile producătorilor de tocuri s-au identificat următoarele criterii de clasificare a tocurilor[20-24]:

- după înălțime:
 - fără toc;
 - toc jos (de la 5-25 mm);
 - toc mediu (30 – 45 mm);
 - toc înalt (50 – 60 mm);
 - toc foarte înalt (>70 mm).
- după sexul și grupa de vârstă a purtătorului:
 - copii;
 - femei;
 - bărbați.
- după tipul materialelor utilizate pentru confecționarea tocurilor:
 - din piele naturală;
 - din cauciuc;
 - din materiale plastice;
 - din lemn;
 - metal;
 - plută;
 - combinații de materiale.

- *după tipul încălțăminte:*
 - sandale;
 - pantofi;
 - ghete;
 - bocanci;
 - cizme.
- *după destinația încălțăminte:*
 - de uz curent;
 - de gală;
 - pentru casă;
 - pentru copii;
 - specială;
 - sportivă.
- *după formă:*
 - *geometrică;*
 - *semne grafice;*
 - *de obiecte.*
- *după modul de fixare:*
 - pe talpă;
 - pe suprafața plantară după tragerea fețelor pe calapod.
- *după caracterul îmbinării:*
 - *fixe;*
 - *dețasabile.*
- *după modul de structurare:*
 - prefornate;
 - obținute în procesul de fabricație în cadrul întreprinderii.
- *după rol:*
 - funcțional;
 - funcțional-decorativ.
- *după modul de finisare:*
 - cu acoperire cu un strat protector;
 - fără acoperire cu un strat protector.
- *după construcție:*
 - întegrate cu talpa;
 - din mai multe straturi suprapuse;
 - întegrate cu capacul de toc;
 - cu/și fără știft;
 - cu/și fără șurub;
 - cu/și fără goluri de reducere a greutateii încălțăminte;
 - cu/și fără îmbrăcăminte de toc.
- *după modul de ornamentare:*
 - cu ornamente;
 - fără ornamente.
- *după aspectul frontal:*
 - cu adâncitură în semicerc;
 - cu șanț;
 - în formă plană.

- [18] <http://petocuri.ro/wp-content/uploads/2016/11/mime-et-moi-pantofi-revolutionari-cu-tocuri-interschimbabile-1.jpg>(accesat 11.10.2017)
- [19] <http://ea.md/o-canadianca-a-inventat-primii-pantofi-cu-toc-detasabil/>,
<https://www.youtube.com/watch?v=Jy9Z085DVm8> (accesat 11.10.2017)
- [20] Палицкий А.Я., Дейч М.М. *Изготовление обуви по индивидуальным заказам*. Изд. Легпромбытиздат, Москва, 1990.
- [21] Mălureanu, G, Mihai, A. *Bazele proiectării încălțămintei*. Ed. "Performantica" Iași, 2003, ISBN 973-8075-88-2.
- [22] Леденева И. Н. *Индивидуальное изготовление и ремонт обуви*. Изд. Academia, Москва, 2004.
- [23] Robu I., Cîrmanu V., Malcoci M. *Bazele tehnologiei confecțiilor încălțămintei*. Îndrumar pentru lucrări de laborator. Partea I, lucrările 1-4. Editura UTM, Chișinău, 2010.
- [24] Bulgaru V., Malcoci M., Pascari I., Ischimji A. *Bazele tehnologiei confecțiilor încălțămintei*. Indicații metodice privind efectuarea lucrărilor de laborator. Partea II, lucrările 5-8. Editura Tehnica-UTM, Chișinău, 2013.